

Asia: VN/18780/2023-LVM-180

Lausuntopyyntö valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman luonnoksesta ja ympäristöselostuksesta (SOVA-lain mukainen ympäristöarviointi)

Lausunnonantajan lausunto

Vastaavatko strategiset linjaukset (ml. alueelliset painotukset) valtakunnallisen liikennejärjestelmän kehittämistarpeita?

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelmaluonnoksen strategiset linjaukset koskevat toimivuutta, turvallisuutta ja kestävyyttä. Lisäksi suunnitelma sisältää alueellisia painotuksia. Itäisen Suomen osalta suunnitelmassa painotetaan erityisesti teollisuuden ja matkailun tarpeita myös kansainvälisen saavutettavuuden näkökulmasta.

Liikennejärjestelmä tunnistaa liikenne- ja viestintäverkkojen toimivuuden tärkeyden, mutta suunnitelmassa ei esitetä konkreettisia toimenpiteitä tilanteen parantamiseksi. Etelä-Savossa on kyselyin todistettu merkittäviä kuuluvuus- ja yhteysongelmia mobiili- ja tietoliikenneyhteyksien toimivuudessa. Puhelin- ja tietoliikenneyhteyksien toimivuus tulee nostaa selkeäksi tavoitteeksi ja sille tulee osoittaa konkreettiset toimenpiteet ja vastuutahot. Ilman asianmukaisia yhteyksiä ei harvaan asutut alueet ja saaristoalueet pysty hyödyntämään digitaalisia palveluja ja tilanne heikentää alueiden kilpailukykyä.

Liikennejärjestelmäsuunnitelma tunnistaa sisävesiliikenteen varsin suppeasti, lähinnä raakapuun uittona. Sisävesiliikenne on paljon muutakin satamainfrastruktuureineen. Sisävesiliikenteen kehittäminen on merkittävää esimerkiksi proomukuljetusten sekä matkailun näkökulmasta. Sisävesikuljetusten rajoitteeksi on muodostunut erityisesti laivakapasiteetin saatavuus sekä kaluston uudistamistarve. Lisäksi sisävesillä liikkuu veneilijöitä, ohjelmanpalveluyrittäjiä ja kalastajia, joille turvalliset ja kehittyvät vesillä liikkumien olosuhteet ja infra ovat tärkeitä. Puumalan kunta pitää hyvänä, että Traficom ja Väylävirasto selvittävät sisävesien kuljetusten käyttäjätarpeita nyt ja tulevaisuudessa erityisesti Itä-Suomen elinkeinoelämän näkökulmasta ja niihin mahdollisesti liittyviä epävarmuustekijöitä muun muassa sisävesiväylien toimintavarmuuden ja käytettävyyden sekä liikennekauden pituuden näkökulmasta.

Puumalassa toteutui vuonna 2024 yhteensä yli 34 000 matkailijoiden tekemää yöpymistä. Edellisvuonna yöpymisiä oli noin 29 800. Puumalalaisten matkailuyritysten yksi kasvupolku on kansainvälinen matkailu ja siinä puolestaan keskeistä on Savonlinnan lentokentän toimivuus ja charter-yhteydet sekä Lappeenrannan lentokenttä. Itäisen Suomen matkailun ja sen saavutettavuuden näkökulmasta Finavian lentokenttäverkosto ja säännöllinen maakuntakenttien reittiliikenne ovat kriittisen tärkeitä. Itäinen Suomi on matkailijalle saari ja lentoyhteydet sen tärkein kansainvälinen kasvukäytävä.

Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen toimenpiteistä?

Puumalan kunta pitää hyvänä ja perusteltuna, että suunnitelmaluonnoksen toimenpideohjelma painottaa perusväylänpidon ja olemassa olevan väyläverkon merkitystä. Ohjelman mukaan pieniin parantamishankkeisiin panostetaan ja alueellisten lähtökohtien merkitystä korostetaan.

Tieverkon korjausvelka on kasvava ja liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitetään, että perusväylänpidon rahoituksen tasoa nostetaan vasta nykyisen hallituskauden jälkeen. Suunnitelmaluonnoksen mukaan valtio nostaisi nykyisen liikenneinfran perusväylänpidon tasoa 450-580 miljoonalla eurolla vuosiksi 2029-2037. Perusväylänpidon rahoituksen vuosittainen taso nousisi tällöin noin 1,73 mrd. eurosta 1,85 mrd. euroon. Huolena siten on, että seutu- ja yhdystietasoisilla teillä ei tulla näkemään kunnostustoimenpiteitä lähivuosien aikana. Mikäli näin on, tieosuuksien kunto siten heikkenee, liikenneturvallisuus vaarantuu ja kunnossapito hankaloituu. Saaristoalueiden ja harvaan asutun maaseudun saavutettavuus myös heikkenee.

Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa esitetään, että yksityisteiden valtionavustusten määrärahataso vuosina 2026-2028 on keskimäärin 6,1 milj. euroa vuosittain. Vuodesta 2029 alkaen avustusta korotettaisiin 4 miljoonalla eurolla vuosittain. Yksityisteiden valtionavustusten nostoa olisi tärkeää tarkastella jo vuoden 2026 alusta lähtien. Maaseudun elinkeinotoiminnalle yksityistiet ovat erittäin merkittäviä, sillä noin 90 % vuosittain hakattavasta puutavarasta kuljetetaan yksityisteiden kautta.

Puumalan kunta toteaa, että liikennejärjestelmien ja tieverkon kehittämisessä pitäisi paremmin tunnistaa koko se arvoketju, joka alkaa harvaan asutuilta alueilta. Liikennemäärät eivät ole oikea tapa priorisoida korjattavia tieosuuksia, vaan huomio tulisi kiinnittää kuljetusten arvoon ja alueellisen elinvoiman näkökulmaan.

Yksi liikennejärjestelmäsuunnitelman iso puute on se, ettei tunnista lainkaan maantielossien korvaamista silloilla tai ylipäänsä uusien siltahankkeiden aloittamista, vaikka Suomessa on useita hyöty- /kustannussuhteeltaan erinomaisia siltahankkeita. Yksi näistä hankkeista on Puumalan Hätinvirran siltahanke, jonka H/K-suhde on 2. Sillan takaisinmaksuaika on noin 20 vuotta.

Onko suunnitelmaluonnoksen rahoitus kohdennettu oikein rahoitusohjelman sisällä?

Perusväylänpidon rahoituksen sekä yksityistieavustusten tasoa tulisi nostaa jo vuoden 2026 alusta alkaen.

Puumalan kunta esittää, että perusväylänpidon kehittämismomentin (mom. 77) määrärahavaroituksella mahdollistettaisiin H/K-suhteeltaan hyvien ja suunnitelmavalmiiden kohteiden rahoitus.

Mielipiteenne suunnitelmaluonnoksen vaikutusarvioinnista ja ympäristöarvioinnista (SOVA-laki 8.4.2005/200)?

Suunnitelmasta tulisi tehdä vaikutusarviot maaseudun ja saaristoalueiden näkökulmista.

Muut huomiot?

Puumalan kunta pitää tärkeänä, että liikennejärjestelmäsuunnitelmassa ja vuosittaisessa investointiohjelmassa mahdollistetaan seuraavat hankkeet:

- Hätinvirran lossin korvaaminen sillalla
- Puumalan Kietävälän ja Sulkavan välisen tien nro 15176 kunnostaminen (Kietäväläntie)
- Maanteiden 434 (Puumala–Sulkava) ja 438 (Virmutjoki–Lohilahti–Sulkava) perusparannukset
- Toimenpideselvityksen toteuttaminen Puumalan Pistohiekan matkailualueen ja Imatran ja Luukkolantien risteyksen välisen, kantatie 62:n varteen suunnitellun pyörätien rakentamista varten

Kuuva Niina
Puumalan kunta - kunnanjohtaja